

Avaluació recíproca. L'aportació de *moodle* a l'activitat docent.

Pallarés Maiques, M.

Departament de Comunicació i Psicologia Social

Universitat d'Alacant

RESUM (ABSTRACT)

Un dels objectius de moltes assignatures és l'assoliment de criteris per part dels alumnes. Els estudiants els assoleixen, però no sempre en són conscients. Posar-los enfront dels treballs dels companys, i demanar-los que els valoren, els ajuda a utilitzar el criteri adquirit en cada assignatura. Per a facilitar-los la tasca, com a docent, els facilite els paràmetres al voltant dels quals fer girar la seua avaluació. Aquesta pràctica resulta útil en diferents aspectes, com avaluar la mesura de l'adquisició de criteris específics, de l'assentament dels coneixements, la reflexió dels estudiants sobre el propi aprenentatge i carències, i fins i tot perquè senten empatia amb els professors. Vaig aplicar l'avaluació recíproca el curs 2012-2013 i en vaig realitzar un primer estudi que m'ha permès incorporar algunes millores suggerides pels estudiants. En aquesta comunicació traduiré com s'han acceptat les evolucions en el present curs així com què és allò que els alumnes valoren més i/o menys d'aquesta pràctica docent. Igualment, parlaré de què està suposant l'ús de *moodle* per al desenvolupament de l'avaluació mútua. Finalment, explicaré les millores que els alumnes suggereixen i com em plantege incorporar-les d'ara endavant.

Paraules clau: avaluació recíproca, alumnes, aprenentatge, criteris.

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Problema/qüestió.

Entre les competències generals del grau en "Publicitat i Relacions Públiques" trobem la destresa en les relacions interpersonals (CG11) i les habilitats crítiques i autocrítiques (CG14). En qualsevol camp, també en el de la redacció publicitària, els individus adquireixen criteri i destresa sumant experiències i coneixements. Però no sempre són conscients d'aquest procés de maduració.

1.2 Propòsit.

Enfrontar als alumnes al resultat del treball dels seus companys i demanar-los que els valoren, els pot ajudar a reconèixer, utilitzar i assentar les habilitats que van adquirint. Per a facilitar-los aquest procés, els proporciono unes guies o paràmetres basats en les funcions del redactor creatiu (impartisc l'assignatura "Elaboració de Textos Publicitaris") al voltant dels quals realitzar aquesta avaluació múltiple mútua.

Aquest curs he volgut esbrinar l'opinió dels meus alumnes sobre l'aplicació de l'avaluació recíproca, sobre la incorporació del taller *moodle* a la pràctica, sobre la implementació de les millores suggerides pels estudiants del curs anterior, i quines possibilitats de millora proposen per a aquesta pràctica docent. En aquesta comunicació exposaré els processos, resultats, conclusions i compromisos que he obtingut, que he après i que m'han inspirat.

2. METODOLOGIA

2.1. Descripció del context i dels participants

Els participants són els estudiants de "Elaboració de Textos Publicitaris", assignatura de 3º curs del grau en "Publicitat i Relacions Públiques". D'entre els 155 alumnes matriculats en els grups 2, 3 i 4, uns 120 han realitzat l'avaluació recíproca. Més de tres quartes parts d'aquests estudiants, exactament 96, han contestat les enquestes en les quals es basa aquesta comunicació.

L'avaluació mútua es duu a terme durant part les sessions teòriques i pràctiques del mes de maig. En elles, un nombre reduït d'alumnes exposa el resultat del seu treball individual, de la seua "carpeta de l'estudiant". La resta de companys avalua els continguts i la forma en què s'exposen basant-se en els paràmetres que els facilite i que he triat tenint en compte les primeres 6 de les 7 funcions del redactor publicitari:

1. Estratègica
2. Creativa
3. Conceptual
4. Redaccional
5. Argumental
6. Presa de decisions
7. Control del procés

La carpeta de l'estudiant en l'assignatura de "Elaboració de Textos Publicitaris" rep el nom d'Obres Completes, d'ara endavant OOCC.

2.2. Materials

Per a dur a terme l'avaluació dels companys, he elaborat un taller mitjançant la plataforma *moodle* que els estudiants hauran d'emplenar i lliurar al final de cada sessió perquè:

- Com a professora, puga observar:
 - si els individus demostren criteri en avaluar les OOCC,
 - si aqueix criteri evoluciona al llarg del mes de maig amb l'experiència adquirida.
- Fer el promig de les avaluacions i incorporar-les, ponderades, a la nota de les OOCC de cada estudiant.

La imatge següent (fig. 1) mostra una pantalla de taller de *Moodle* emplenada per il·lustrar el que explique. Totes les valoracions dels estudiants han de ser sobre 100.

El càlcul de la nota final el realitza la pròpia aplicació en funció de la rellevància per a l'assignatura de cada aspecte. La correspondència de cada paràmetre amb la seua importància/ponderació i amb la funció corresponent del redactor creatiu s'expressa en la figura 2.

Fig. 1. Imatges del taller de moodle

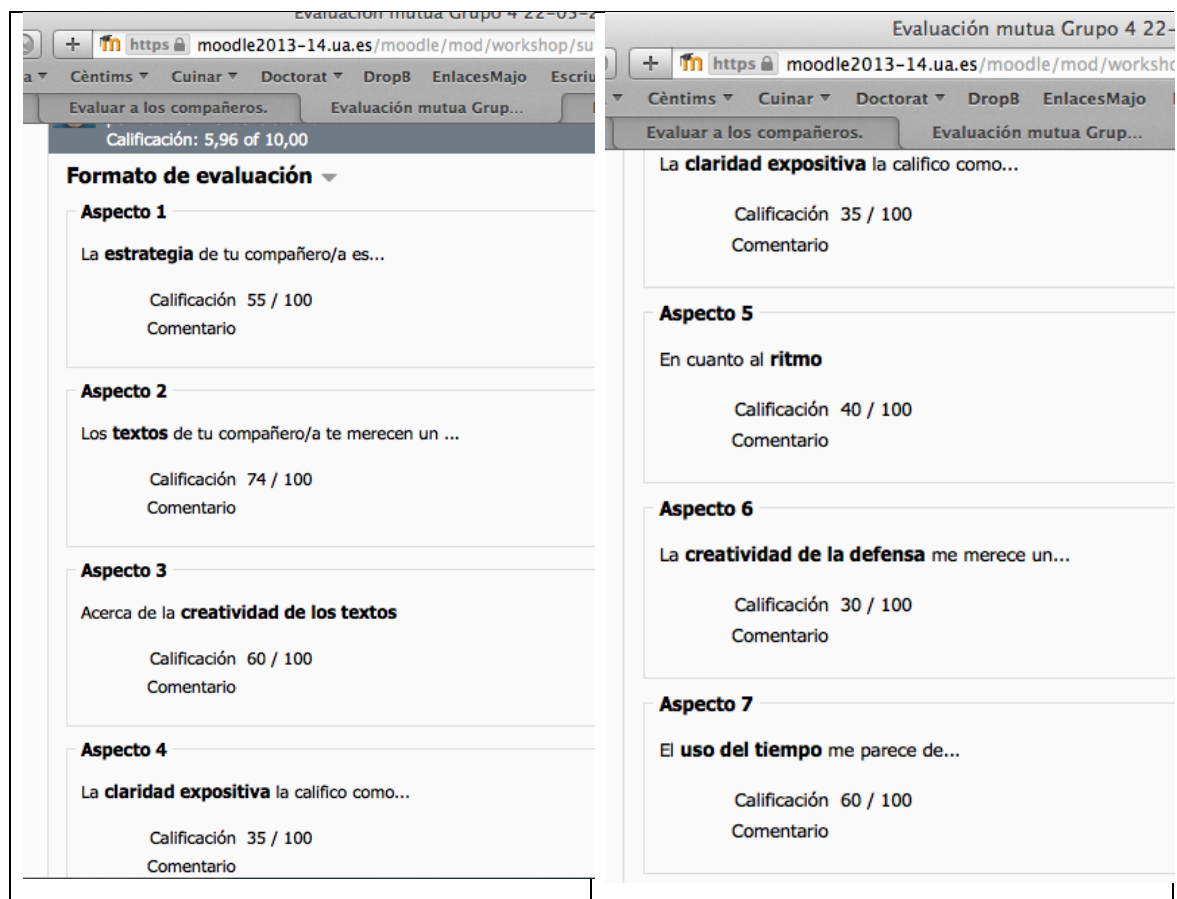

Fig. 2. Correspondències

<u>Bloc</u>	<u>Paràmetres</u>	<u>Funcions del Redactor</u>	<u>Ponderació</u>
Continguts	Estratègia	* Estratègica * Presa decisions	20 %
	Textos	* Redaccional * Presa decisions	40 %
	Creativitat	* Creativa * Conceptual	10 %
Presentació	Claredat	* Argumental	10 %
	Ritme	* Argumental	5 %
	Creativitat	* Creativa * Conceptual	5 %
Respecte del temps		* Presa decisions	10 %

2.3. Instruments

2.3.1. Per a la pràctica docent.

Com ja he anunciat en el punt anterior, em servisc d'un taller *moodle* dissenyat perquè:

1. Els alumnes incorporin les seues valoracions (sobre 100), en cada apartat
2. L'aplicació realitza les operacions de ponderació i obtenció de la nota que cada estudiant atorga a cada exercici d'OC.

El propi taller també proporciona la mitjana de totes les valoracions i les incorpora a la nota de cada alumne. La nota final d'OC per a cada estudiant es compon de les meues valoracions (70 %) i la mitjana obtinguda de les del grup avaluador (30 %).

Cal comentar que aquesta manera de treball mitjançant els tallers de *moodle* s'incorpora en el mes de maig. Durant els mesos previs, els estudiants van realitzar l'avaluació mútua dels seus companys utilitzant plantilles *excell*. El sistema era pràctic encara que molt més rudimentàries tant per a ells... com para el procés de les dades per la meua banda. La incorporació dels tallers de *moodle* és un dels focus d'aquest treball.

Així mateix utilitze *moodle* per a realitzar enquestes i arreplegar l'opinió dels meus alumnes sobre l'aplicació de l'avaluació recíproca, el canvi que suposa la incorporació de *moodle* al procés, el grau idoneïtat i quines possibilitats millora em suggereixen per a aquesta pràctica docent.

2.4. Procediments

Per a prendre el pols de l'acceptació, o no, de l'avaluació mútua en diversos sentits he realitzat diferents consultes als estudiants a través de *moodle*.

2.4.1. Sobre la millora de de l'alumnat mitjançant l'avaluació recíproca.

Per a esbrinar l'opinió dels estudiants en aquest sentit els he proposat una enquesta de 5 preguntes tancades:

1. “Avaluar als meus companys m'ha ajudat a generar i consolidar criteri propi. Més que una lliçó magistral. Valora de l'1 al 5 sent 1 la resposta més desfavorable i 5 la millor.* (1 - 5)
2. Valorar el treball dels companys ha contribuït a incrementar l'aprenentatge de l'assignatura. Valora de l'1 al 5 sent 1 la resposta més desfavorable.* (1 - 5)

3. Valorar el treball dels companys ha contribuït a incrementar l'aprenentatge de l'assignatura. Valora de l'1 al 5 sent 1 la resposta més desfavorable.* (1 - 5)
4. Enfront de la lliçó magistral, avaluar als meus companys ha millorat la meua capacitat crítica #. De nou, valora de l'1 al 5.* (1 - 5)
5. Com en les anteriors preguntes, comparant amb la lliçó magistral, pense que gràcies a avaluar en classe als meus companys la meua capacitat per a interactuar amb els altres ha millorat #.* (1 - 5)”

2.4.2. A propòsit dels aspectes negatius que els estudiants troben en l'avaluació mútua.

Per a conèixer què és el que desagrada d'aquesta pràctica als estudiants, els he plantejat una pregunta de resposta múltiple que podien completar amb una altra pregunta de caràcter obert:

"1. Selecciona un màxim de 3 aspectes negatius d'exercir com a avaluador.

- Falta d'objectivitat dels companys
- Por
- Responsabilitat
- Pots ferir als companys
- Difícil mesurament
- Competir amb els companys
- L'opinió de l'alumne no hauria d'avaluar
- Un altre/s que explique en la següent pregunta
- No trobe més aspectes negatius

2. Indica breument (1 línia) el/els aspectes negatiu/s d'aquesta pràctica que no hages trobat en el llistat anterior. El total entre ambdues preguntes no ha de superar els 3 aspectes negatius."

2.4.3. Sobre els aspectes positius que els estudiants troben en l'avaluació recíproca.

Per a conèixer què és el que agrada d'aquesta pràctica als estudiants, els he plantejat una pregunta de resposta múltiple que podien completar amb una altra pregunta de caràcter obert:

"1. Selecciona un màxim de 3 aspectes positius de exercir com a avaluador.

- Es presta més atenció a les exposicions
- Es té en compte l'opinió de l'alumne
- Potencia la capacitat crítica
- Aprendre a valorar
- Contemplar molts punts de vista
- Aprendre dels errors dels altres
- És un repte per a ser objectiu
- Ajuda a classificar aspectes de presentar
- Control dels coneixements propis
- Un altre/s que explique en la següent pregunta
- No trobe més aspectes positius

2. Indica breument (1 línia) el/els aspectes positiu/s d'aquesta pràctica que no hages trobat en el llistat anterior. El total entre ambdues preguntes no ha de superar els 3 aspectes negatius."

2.4.4. A propòsit dels suggeriments que els estudiants proposen per a millorar l'avaluació recíproca.

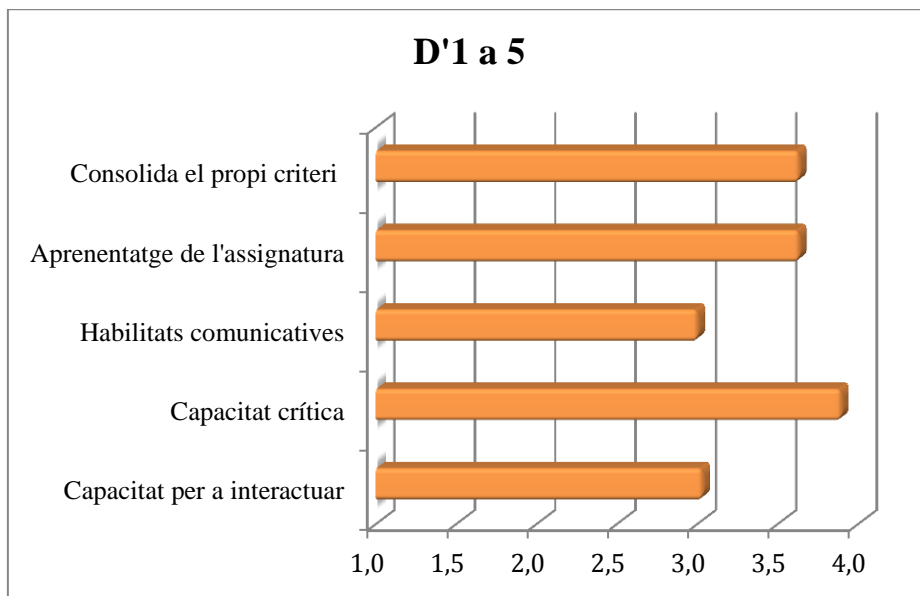
Tot i amb açò, per a complementar la presa de tensió sobre l'avaluació mútua, he realitzat als estudiants la següent petició:

"Indica breument un màxim de 3 suggeriments perquè assumir el rol d'avaluador del treball dels teus companys siga una pràctica més útil. No més d'una línia per suggeriment, per favor."

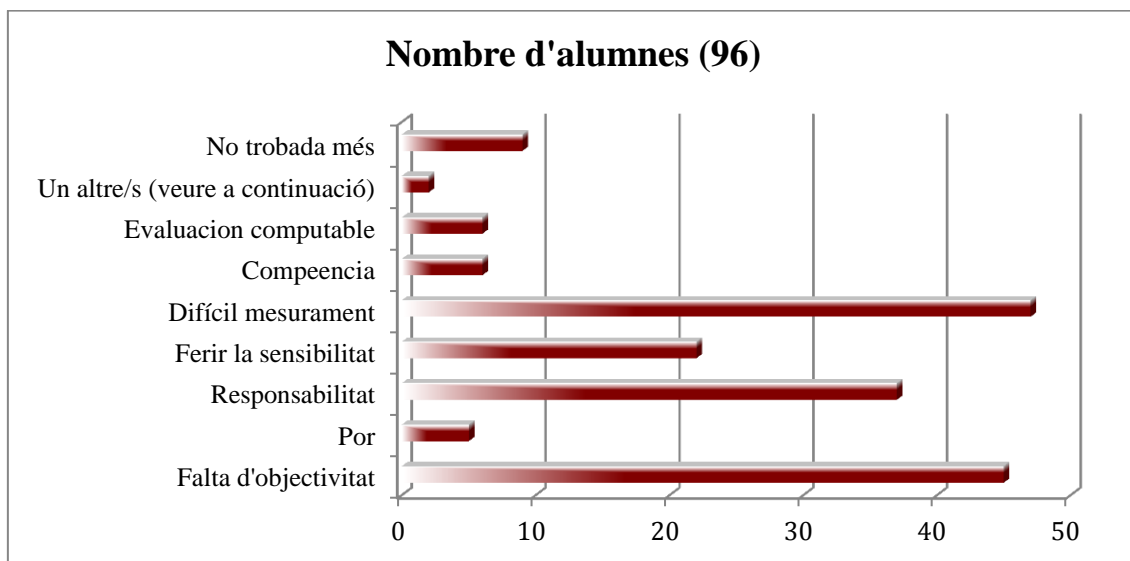
3. RESULTATS

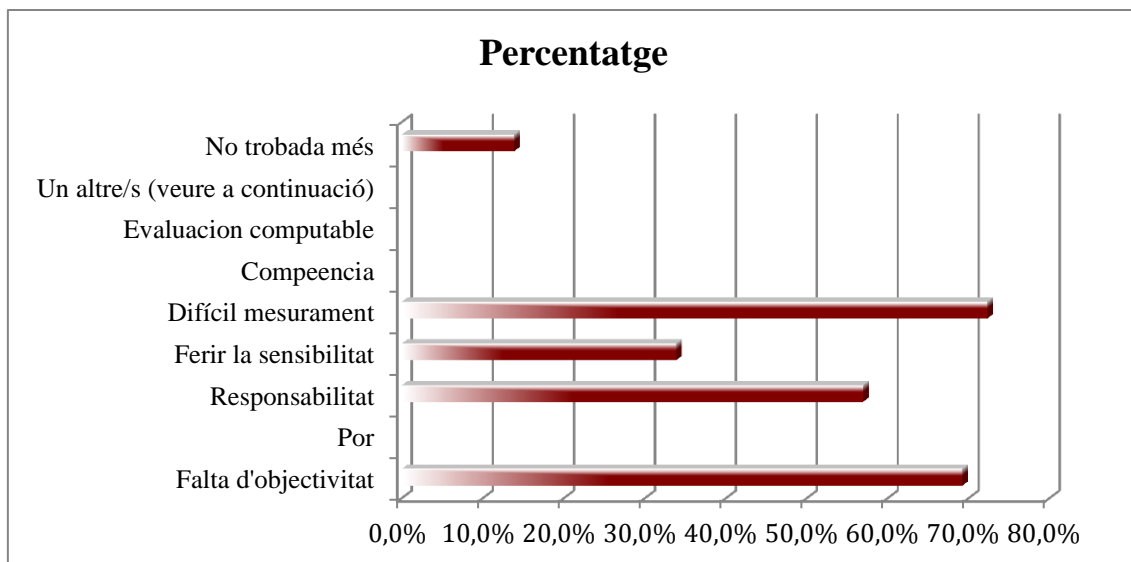
Les respostes que aporten les corresponents aplicacions de *moodle* em permeten obtenir els resultats que, sempre que siga possible, mostraré gràficament.

3.1. Millora de les habilitats de l'alumnat mitjançant l'avaluació recíproca

3.2. Aspectes negatius que els estudiants troben en l'avaluació mútua

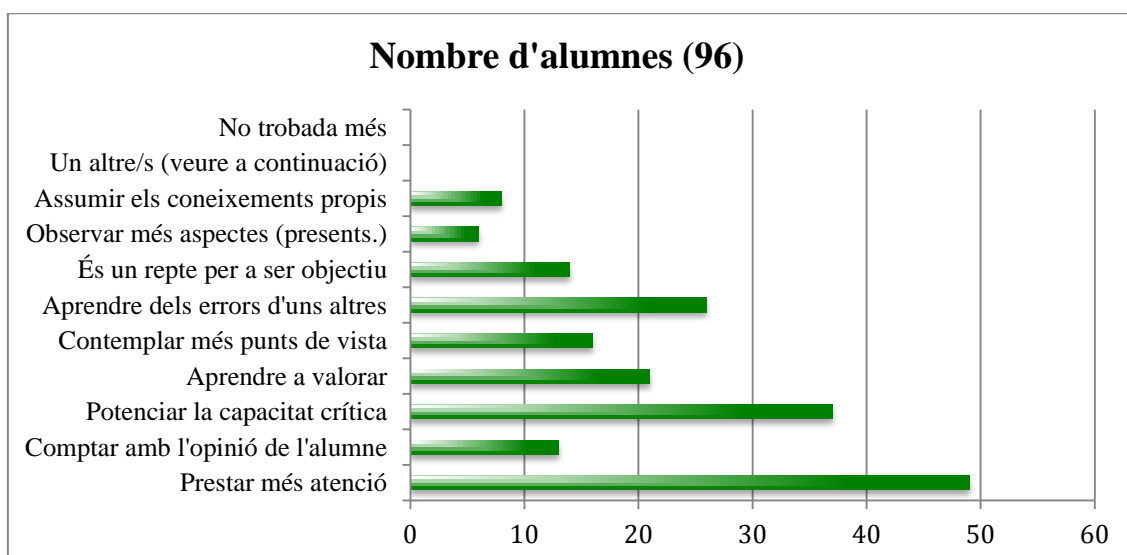

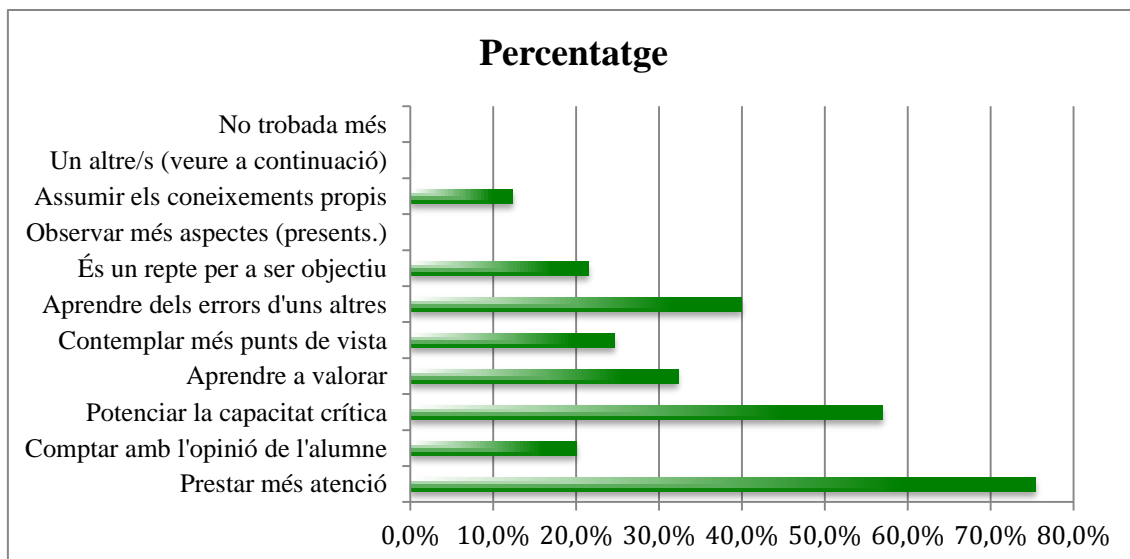

Altres aspectes negatius descrits pels alumnes són:

<u>Aspectes negatius</u>	<u>Nombre de citacions</u>
Desconfiança en el criteri propi	2 2
Desconfiança en el criteri de selecció de la professora	1
El nombre d'avaluadors canvia segons les sessions	1
Falta de coneixements dels alumnes	2
Per inèrcia, els alumnes puntuen millor en les últimes sessions.	1

3.3. Aspectes positius que l'alumnat troba en l'avaluació recíproca

Altres aspectes positius descrits pels alumnes són:

<u>Aspectes positius</u>	<u>Número de citacions</u>
Pocs aspectes positius.	1 2
És saludable que el professor compare la seua opinió amb la dels estudiants	1

3.4. Sobre els suggeriments que els estudiants proposen per a millorar l'avaluació recíproca.

Abans de plantejar els suggeriments de l'alumnat, desitge aclarir que he realitzat una selecció de les mateixes eliminant:

- Les propostes que ja es compleixen
- Els suggeriments que es contraposen, com per exemple:
 - Incrementar els criteris d'avaluació i
 - Eliminar els criteris d'avaluació
- Aquelles aportacions que, més que propostes, són en realitat comentaris
- Els suggeriments que contravenen l'esperit de la pràctica o els objectius de la Guia Docent de l'assignatura o els de el grau en "Publicitat i Relacions Públiques".

Després d'aquesta selecció, els suggeriments/valoracions que arrebegue i el nombre d'aparicions són:

<u>Suggeriments</u>	<u>Nombre de citacions</u>
1. Prosseguir con l'avaluació mútua sense cap canvi	18
2. Introduir la obligatorietat de comentar les avaluacions	9
3. Fomentar major interacció després de les presentacions debatent sobre les crítiques, les notes...	7

4. Dilatar el temps entre presentacions per donar lloc a una avaluació més reflexiva	5
5. No abandonar la plataforma <i>Moodle</i> per aquesta pràctica.	4
6. Realitzar l'avaluació recíproca en veu alta	3
7. Dedicar una sessió a explicar el sistema d'avaluació mútua, facilitar-ne la comprensió i posar en valor la seua repercussió a l'aprenentatge	2
8. Introduir l'anàlisi comparativa de treballs	2
9. Reduir el temps de defensa de les OC a favor del debat	1
10. Incorporar l'autocrítica	1
11. Que s'elimine totalment l'avaluació recíproca.	1

4. CONCLUSIONS

Els resultats obtinguts demostren que l'avaluació mútua, a més de generar major acolliment que rebuig entre els estudiants, és útil per:

1. Aconseguir els objectius de grau citats:

- Destresa en les relacions interpersonals (CG11) i
- Habilitats crítiques i autocrítiques (CG14).

2. També reverteix en altres beneficis per a l'alumnat com indiquen aquestes valoracions, d'1 a 5, de l'avaluació mútua enfront de la lliçó magistral:

Capacitat per a interactuar	3,58
Capacitat crítica	3,44
Habilitats comunicatives	2,96
Aprenentatge de l'assignatura	3,57
Consolida el propi criteri	2,89

3. Més del 30 % dels estudiants enquestats fan pròpies aquestes afirmacions:

- Es presta més atenció a les exposicions
- Potencia la capacitat crítica
- Aprendre a valorar
- Aprendre dels errors dels altres

Entenc doncs, que he de seguir posant en pràctica l'avaluació recíproca. No obstant açò, no desoiré els aspectes negatius que es manifesten amb major intensitat:

- Falta d'objectivitat dels companys

- Responsabilitat
- Pots ferir als companys
- Difícil mesurament

He d'explicar en major profunditat els objectius d'aquesta pràctica docent i posar èmfasi en la proximitat de la finalització dels seus estudis per a estimular-los en l'adopció de responsabilitats, en la pràctica de la imparcialitat i en els beneficis mutus que açò els reportarà.

Així mateix, valoraré els suggeriments de l'alumnat. De ben segur, si el nombre d'individus per grup m'ho permet, incorporaré aquestes propostes:

- Fomentar major interacció després de les presentacions debatent sobre les crítiques, les notes. Per a aconseguir-ho, tal vegada haja de fer-los coneixedors d'aquesta comunicació. Durant el curs es fa bastant difícil aconseguir la participació de tot l'alumnat. Habitualment són els mateixos pocs els qui intervenen.
- Incorporar l'autocrítica, encara que supose que hauré d'incentivar-la per a aconseguir-ho.
- Marcar un temps entre presentacions per a donar lloc a una avaluació més reflexiva, encara que sense caure en la pèrdua de temps.
- Introduir l'obligatorietat de comentar les avaluacions mútues grupals perquè adquirisquen l'hàbit de justificar les seues valoracions. Entenc que aquesta pràctica els ajudarà a adquirir/millorar i a assentar les seues habilitats.

Amb tot, tindrè una nova oportunitat de contrastar la millora o no d'aquesta pràctica docent durant el pròxim curs.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Wimmer, Roger D. i Dominik, Joseph R. (2001). *Introducció a la recerca en mitjans massius de comunicació*. Mèxic D.F.: International Thomson cop.